

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfő

57. szám.

Pest, június 25-kén 1849.

E lap megjelenik minden nap estve, vasárnapot kivéve.

Elfizetés júliustól december végeig Budapesten házhordással 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban (Országut Kunwalderház) és minden postahivatalnál.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp.

Egyes szám ára 3 kr. pp.

Eperjes június 22.

A szandeczi kerületben tanyázó muszkák Árva- és Szepesmegyébe beütöttek.

Béla környékén táborba szállván, az éretlen vetéseket barmaik számára learatván és a vidék lakóitól minden marhát és takarmányt erővel elszedtek.

Innét Héthárs és Kis-Szeben felé Sárosmegyébe huzódnak.

Ellenállás nélkül nyomulnak elő, mert seregeink egy része Liptómezyében Görgei Armin, más része Kassa vidékén Visoczky és Desseffy vezérlete alatt Sárosban táborzik.

E két megyébe tört orosz seregek száma 30 ezerre tétetik, herczeg Paskievich és Lüderm tábornok vezérlete alatt.

Jellachich a Tiszán átkeltnek mondatik, Temesvárt az ostrom alól föl akarja menteni.

Seregeink élén előbb Tóth ezredes állt, jelenleg Vetter.

Ha Jellachich — mint hisszük — visszanyomatik, Temesvár soká nem tarthatja magát, mert 4—5 ezernyi várórizetének nagy része a kutakban megromlott víz miatt betegen fekszik.

— Az aradiak benn a várban 10 nap óta lóhussal élnek.

A várbeli küldöttek visszajövetele feszült figyelemmel váratik.

Lapjaink sajtó alá adatása előtt azon hir terjed a városban, hogy az őrizet már föladata magát. Minek alaposságáról azonban jót nem állunk.

Honvédeink uton utfélen arról panaszkodnak, hogy a Pesten sült katonakenyér ehetetlenségig sótalan.

Ettem magam is egy illy kenyérből, s e panasz alaposságáról meggyőződtem.

Különös! Nam ur, pesti sütőházi főpék, a szükséges sémennyiséget rendszeren kezéhez kapja, és a kenyér mégis sótalan.

Szombaton estve egy kisebb hajón beteg honvédek szállítottak Esztergomból a fővárosba.

Honvédeink az egész uton nem kaptak enni semmit!

Illy s ezekhez hasonló köz indignáltót ébresztő vétkes mulasztások, bárkinek rosszlelkűségéből vagy gondatlanságából eredtek légyen is, minden esetre szigorú büntetés sulyát igényeljük.

Tiszteljük a honvédeket, s legyünk figyelemmel az érdem iránt.

S.

A komáromi értesítőben olvassuk:

Hivatalos értesítés.

A közönség közt elszélesztett többoldalú éretlen hírek ellenében megnyugtató tudatik: hogy a tegnapi csata után táboraink Nagy-Megyeren, — Gután, — Tótmegyeren, — s Ürményen állanak; az ellenség előre nyomulását pedig szilárdan megakadályozandják.

Komáromban június 22-én délután.

Komáromi kor. biztos a helyettes várparancsnok Újházi László mk.

által.

(Értem, uram, értem!)

Assermann sk.

ezredes.

Pest, június 25.

Mindig igyekeztünk figyelemmel kísérni Erdély ügyeit kicsinyben és nagyban, s a Királyhágon túl lakó, vagy az ottani körülmények s egyénekkal ismeretes jóakaróink szívességéből meglehetősen bőven valánk adatokkal ellátva a nemzetélet ottani vérlüktetéseiről.

Az olvasó velünk együtt figyelemmel kísérte Erdély elestének körülményeit, valamint az azt előhozott okokat, Erdély megszabadításának története előttünk állott azon pontig, midőn azt hívők, hogy teljes az.

A dicső vezér, miután minden hadsereget, mi Erdély földén harcolt, levert, elfogott vagy szétűzött, miután Károly-Fehérváron kívül kezében tartá Erdélynek minden katonai tekintet alá jöhető pontját, miután a szászok hanyatló erővel és bátorsággal olly gyáván veté magát lábaihoz, a milly alávalóan addig harcolt vagyis inkább mérget kevert — ezek után mondjuk, a bánáti körülmények szükségelvén oda hagyta diadalmai dicső földét, hogy mint új Hunyadi János ne csak Erdélynek, hanem Magyarországnak földén is arasson győzelmet a magyar ügynek, dicsőséget magának.

Bem távoztára lehet-e csodálni, ha a megmentett ország bátorsága csökkent némileg. A gyermek, ha újra elhagyja őt anyja, ki csak most

ragadá ki őt kisértetektől ijedelméből, ismét reszket. —

Erdély lakói még magok előtt látták a véres képeket.

Mert önnök szerkesztő, önnök nyájas olvasó, e képek setétségéről nem lehet a regények borzadalmas lapjairól, nem lehet egy hirlapi cikknek bármilly hí leírásából, sőt nem lehet a képzelődés országából is igaz fogalmat szerezni.

Illy képektől üldözött álmokkal, sőt illy képek folytatását is látva s hallva, ki bámulná, hogy Erdély lakóit remegés fogta el a szabadító távoztára.

Mert midőn Bem Magyarországra átlépett, Erdély még csak a harcoktól vala megmentve, nem a borzadályoktól.

Hiszzen tudják már önök, hogy a Bihar és Arad felőli havasokban fel egész Kolosmezye végéig temérdek oláhság táborozott, kiket a vereség boszuja, a faj gyűlölet, és az általok kiontott vérnek új szomjat támasztó emléke még kegyetlenebbé tett. Emlékeznek önök (mert hisz illy emlékeket a tavasz egy könnyű szellője el nem favalhat) az abrudbányai eseményre. Midőn épen úgy égettetett fel a virágzó város, gyilkoltattak le különbség nélkül a lakosok, kiontatának borzasztó kegyetlenséggel, úgy hogy kegyelem csak azokkal történt, kik egyszerre kínok nélkül öletének le...

Erdélyben nagyon tartotta még a fejét az oláh király Janku. Vérszomjas tábora mint egy felhő, melly vértenger párájából vonult volna össze, ott borongott setét szándékokkal.

Azonközben a völgyekben még semmi élet, még mindenütt pusztulás, a faluk és városok romban, s a munkás kezek hiányában még nem kezdtek emelkedni a hajlékok, hol e fészkeiből kiriasztott nép télre tanyát fog találni.

És mit gondol ön szerkesztő, azon kiolthatlan fajgyűlölet, melly az események után kellett, hogy minden magyarnak szívében támadjon, csak ugy esendesen szunyadt a szívekben. Nem, hanem ereje legelőször is benn hatott égető, megmérgező hatalommal. A sötét szenvedélyek legelőbb hordozójukat teszik szerencsétlenül.

Öntudatlanul, a nélkül, hogy magának számot adhatott volna róla, de mélyen érzé ezt Erdély népe.

Illy alakja volt Erdélyben a kül- és belvilágnak, midőn a dicső vezér oda hagyá a tartományt.

Csüggedés a mieinknek csüggedésszokott szívébe, új bátorság és remény szállott azok szívébe, kiknek ő ostora volt s még leendett.

A havasi oláhok merészebbek, vadabbak lónek. Fenyegették a még virágzó helységeket, azon keveseket, mellyeken kezöknek üszköt hátrahagyó

érintése még keresztül nem vonult. Le-lecsap-
tak egyes rendetlen, de romboló csapatokban.

Azonközben a Hatvani-csapat szerencsétlen
hadjárata csak növelte merészségüket.

A magyarságnak nagyrészt Kolosvárra üsz-
vevonult tömegét újra félelem szállotta meg.

Az oláhok azt mondták, addig míg Fehérvá-
rat elvenni nem tudjátok, csak úgy látjuk mi, hogy
erősebb és hatalmasabb a császár nálatoknál, mi
csak vele tartunk. Fehérvár alatt kellő erő és
ostromszerek hiányában vesztegel a kis magyar
tábor, nem tehetve egyebet, mint elzárva a vár-
hoz a közlekedést és az olykor le-lecsapó oláho-
kat tizedelgetve.

Mert ha Arad még maig is (bár most csak
végyonaglá-ában) tarthatja magát, milly és meny-
nyi ideig tartó ostrom kellene Fehérvárnak, ha-
csak az ostromló nem maga Bem, kinek nevére,
hogy esod képen megnyiljanak a kapuk, csak úgy
megszokták ellenségei, mint mi magunk.

„Tizezernyi segédseregét vagy egy kiadást a
Marseillaise-ből,“ írta egyik frank tábornok, mi-
dön hadjárata sikeréről esüggendezett.

„Tizezernyi segédseregét, vagy Bemet ma-
gát,“ sohajtott Erdély, nem annyira veszély, mint
félelem és rettegés között.

Igy találta visszatértekor Erdélyt Bem.

Mira nem többet a vázlatos előadásnál. Azon-
ban lesz alkalmunk gyakran tekinteni túl a kí-
rályhágól erdőségeken.

Pest junius 24-én 1849.

Barátom Gedron!

Megvallom, nem volt szándékom közölni ve-
led a titkot, mellyről utóbbi levelemben említést
tevék.

Csak az eredményekről akartalak hébe-hóba,
amugy a Közöny módjára, csakhogy hiteleseb-
ben tudósítani.

De mindjárt első találkozásunkkor örök ba-
rátságot e-küdtünk egymásnak; sőt egy pár halb-
scidli mellett per tu is lettünk; vétkezém a ba-
rátságunk az ő szent érzelme ellen, ha tovább is
titkot csinálnék előtted azon titokból, mellynek
birtoka képpé tesz a legtitkosabb titkot is olly
tisztán kiolvashatja akárki a forradalmi democratico-
republicanus ministerium programjából, hogy tö-
kéletesen hasonlít azon viritó színekkel mázolt
képekhez, mellyeket a falusi vásári comoediások
bodéjok ajtaja fölibe czégerül kitűzni szoktak.

Az ilyen képek rendszeren bengaliai tüzet, igaz
elefántot, kétüles óriást, nyolcz lábú kigyót, há-
rom fejű borjút, és az ég tudja mit mindent nem
igérnek.

Aztán a ki figyelmesen nézi a valót, kisüti,
hogy a bengaliai tüzet honi gyufával csinálják,
az elefánt már harmadszor van kitéve és bivaly-
bőrrel fúdozva, a két üles óriásnak majd másfél
ölnyi lábál vannak, a nyolcz lábú kigyó papi-
rosból és harsapikkelyekből van csinálva, a
háromfejű borjút pedig az igazgató adja, és an-
nak is csak egy igazi feje van, melly a mellett
már nem is borjúsó.

A társaság egyébiránt ezzel nem szokott so-

kat gondolni; mert a rövidlátó nagy többség fizet,
tapsol, és meg van elégedve.

Ha egy két ember lármát üt, hogy család van
a játékban, a szájasnak és erősnek visszaadják
pénzét, sőt még egyebet is adnak, a gyengébbet
pedig eldöngetik és kilövik.

Megtörténik ugyan néha, hogy két vége levén
a botnak, a játék megfordul; és ez nem is nagyon
ritka eset, kivált ezen zavaros időkben, midőn
igen rövid idő alatt olyan dolgok történhetnek,
hogy a legülgyesebben kiszámított taktika sem tud-
ta volna előre mondani.

De illy esetben sem nyer mindig a közönség:
eljátsszák a régi comoediát más név alatt.

Les mismos perros con otros collares, mint
don Gigadas magyar compatriotája mondaná.

Azért mindaddig csalni fogják a közönséget,
míg a coullsák titkai az egész világ előtt felfe-
dezve nem lesznek.

Mindaddig a legszemtelemebb ámtításoknak
lesz a nép kitéve, míg valóság helyett árnyékkal
is beéri.

Mindaddig nem lesz democratia, míg végkép
eg nem szüntetik az aristocratia.

Mindaddig nem lesz szabadság, míg a hatal-
mat kizárólag bitorolja az „uraság.“

Mindaddig nem lesz egyenlőség, míg végkép el
nem törölnék a szabadalmak, kasztok, a ne-
messég.

És mindaddig nem lesz testvériség, míg min-
den consequentiáival életbe nem léptetik a nép-
fenség.

Hogy ezeket elérhessük, óvatosoknak kell len-
nünk.

Senki szavának nem binni.

Ez legyen egyik elvünk.

Ennyi csalódás után győződjünk meg végre,
hogy valamin egy isten van az égben, (ezt én
mint ördög legjobban tudhatom) úgy csak egy
ember van e honban, kinek feltétel nél-
kül hihetünk.

A többiektől tetteket várunk.

Phrasisokkal nem hagyjuk magunkat elbolon-
ditani, bár milly szépen declamálják az illetők.

Istápoljuk csekély tehetségünk szerint a jó-
ban, támogatjuk, hol a democratia érdekében mű-
ködnek.

Megtámadjuk, valahányszor eltérnek az igaz
útról és igyekezünk, hogy ne pusztá szó marad-
jon, mit olly ékesen kimondottak. A forradalmi-
democratico-republicanus ministerium.

De mit fecsegek én?

Ezer credo és egy ave!

Egy titkot akarok veled közölni és a helyett
beírom a drága papirost ollyan dologgal, mi már
a fél ország előtt nem titok.

Már engedj meg barátom; a hiba megtörtént,
hanem esküszöm a Styxre, legközelebb kielégi-
tem kíváncsiságodat. A s m o d a e u s.

Pest junius 23-kán.

Francziországban elpattanóban vannak újra
a hurok. Páris vajdik, megvállik mit fog létre-
hozni.

Legujabban Napoleon Lajosnak a házhöz
intézett levele okozott nagy ingerültséget.

Az olvasó bámulással fogja hallani, hogy egy
nemzetnek, melly egy évvel ezelőtt igazságos
haragjában felkelt királya ellen s elűzvé azt, a
trón bársonyát letépte s elégette, republicai el-
nöke e nemzethez intézett levelében azt meri
mondani: hogy Sicilla föllázadott királya
ellen.

Lázadás? Iszonyu merénylet! egy felséges
király ellen föllázadni!

Azonban ez kicsinyesség s csak mint egy szó
enyészik el a gondolatok és tervek mocsarában.

Napoleon Lajos szépen előadja a francia
kormány beavatkozási eljárását az olasz ügybe.

Azon eljárást, mellynek láttára elpirult min-
den francia, ki nemzetének és minden ember, ki
a szabadságnak ügyét szíven viseli.

Avagy lehet-e elhazudni a tényeket?

S ha nem, lehet-e menteni, hogy egy respub-
lica kormánya fegyveres sereget küld egy nép
ellen, melly meggyűlölve a királyságot úgy mint
ők, megunva a kiskoruság és elnyomatás keser-
veit s gyalázatát úgy mint ők, el akarja üzni zsar-
nokait úgy mint ők?

Avagy oda aljasulhatott-e a francia nemzet,
hogy szégyen nélkül nézze illy meggyalázó sati-
ráját saját, még el sem felejtett tetteinek? Lehe-
tett-e a Pyraenektől a Bretagne-ig egy kebel,
melly el ne szorult, egy homlok melly el ne seté-
tült, egy arcz, melly elrejtetni ne vágyott volna a
gondolatnál, hogy ők a szabadság egykori elő-
harczosa, a forradalmak kezdeményezői, véres
harczot vivjanak azok ellen, kik utánok indulá-
nak polgári szabadság és társadalmi jóllét kere-
sésére és kiküzdésére?

Azonban megtörtént. És a szabadság istene
fegyvert adott a megtámadott nép kezébe, erő-
sekké tette izmait, győzhetlenné lelkeit, s ők
megverték a francia seregeket.

Két láng égési a francia lelkét: a szabadság
és a dicsőség sugára.

Szabadságért küzdött volt először a nagy
Napoleon, s midőn az ellen fordult, a dicsőség
kellett arra, hogy katonái kövessék.

De hogyan lehessen képes a francia har-
czolni a szabadság ellen dicsőség nélkül, gyalá-
zattal, megveretve?

És midőn szégyenében s annak izzó parázsa-
tól égetve, azt kérde kormányától a nemzet: miért
küldöttél minket a szabadság ellen, a gyalázat
elébe? — ez végczélokra beszél neki, mintha
midőn a szabadság harczosa ellen fogott fegyvert
végeredményül a szabadságot akarta emelni.

Hátha az osztrák császárnak is, midőn elle-
nünk hadat visel, végczélja történetből csak
ugyan a szabadság?

Szép tréfa a szabadság neve alatt, annak har-
czosait lövetni akarni.

És még szebb tréfa a czélra egy nemzet ka-
tonaságát használni fel, melly első volt a zsar-
nokság száműzésében, és éppen most, midőn nem
csak a harczvágyat, de a szabadság és dicszom-
ját is kielégíteni annyi mező áll nyitva a Tiszától
a Rajnig, sőt ép azon földön is, hová a zsarnok-
ság oltalmára szentségtelen s istentől megáldatlan
fegyvert vivének.

És végre legszebb tréfa a gyalázatban azzal
vigasztalni a nemzetet, hogy a megveretés sze-

rencsétlenségét a szabadság szentígyéért szent-
vedték, hogy végczéluk a szabadság volt.

Azonban a legszebbnél is szebb tréfa lenne,
ha a francia nemzet ezt elhinné.

Elhinné, és büntetlenül hagyná!

Azonban ez nem fog történni.

A *journalistica* egyhangulag pálczát tört már
Lois Napoleon felett, s ha a *journalistica* ezt tet-
te rá, Paris mondá ki a bűnöst, s ha Paris zajong,
akkor megmozdult egész Franciaország.

Napoleon Lajos, mint tudjuk, soha se volt a
szabadság embere s francia nép, midőn őt ülteté
elnöki székébe, a szabadságot, keble egyik istenét
megtagadta, vagy elfeledte a másikért: a dicső-
ségért, melly fényes sugarakban ragyogott le Na-
poleon nevének emlékére, mellynek említésénél
mindig megdobbant a francia szive, gondolván a
császárra.

A varázs eloszolt. Napoleon Lajos csak addig
tarthatott igényt nagy rokona tettei dicsőségéből
rá eső fényesugárra, míg neki magának nem vol-
tak tettei.

Most már bir azokkal, nem viselheti tovább a
más köntösét, saját magáét kell viselnie.

Szegény ember. Hamar lejárt neki.

Mi nem követeljük az olvasótól, kinek ezen
gond járhat a fejében, hogy visszaemlékezzék, mit
irt a mi csekélységünk tavalyi decemberben, mi-
dőn a francia elnök választás kérdésének eldö-
lése foglalatoskodtatott minden elmét.

Akkor számot vetve az ellenekkel, mik Euró-
pa nyugoti forrongó katlanában munkálkodának,
át kelle látnunk, hogy a forradalom embereinek je-
löltje Ledru-Rollin elnökségre nem számíthat.

Kérdés tehát csak Cavaignac és Napoleon közt
lehetett. Rosz és meglehetősen között.

Mi csekély szavazatunkat a roszt mellé esat-
oltuk, ohajtván, hogy bukják meg ez alkalommal
Cavaignac, ki a szabadságnak minden esetre em-
bere, birt is jó tulajdonokkal, de mellyek éppen
csak arra szolgáltak volna, hogy őt a megbukás-
tól megmentésük, s így a francia nemzetnek is
dicsőségtől az egyenes út elzárassék, s szája ize
azoktól elrontassék.

Hittük a szabadság istenébe, és a népfőlség s
nemzetakarát hatalmába vetett bizalommal hittük,
hogy a feszített hur elpattanand akkor, mikor ép-
pen elérkezendik a kellő pillanat.

Most még jobban hisszük ezt.

A francia nép, melly egy perczig szédülten
elfeledkezett magáról, dicsőségéről, szabadságáról,
most ujra tudni fogja, mivel tartozik becsületének.

Nem fogja engedni többé ánnitani magát ha-
zug mesékkal, ez örökösön használt fegyvereivel a
zsarnokságnak, mellyek egészen ellenkezőek a
szinpadai törökkel, mert még ezek fényesen villog-
nak, de ártalmatlanok, addig a zsarnokság alatto-
mos fegyverei ott adnak halálos szurást, hol nem
is várná az ember.

Erdélyi dolgokról.

(folytatás.)

Egy más figyelmet igénylő tárgy Erdélyben,
a tisztviselőségek kérdése, melly szinte nem kis
zavart okoz a nép között.

Intézkedés tétetett volt, hogy a kormányha-
tósági tisztviselőségek a magyarhoni formák szer-
int rendszeresíttessenek. Ezen intézkedést igen
helyesnek találom, ha jól tudták volna a törvény-
hatóságok s azoknak illető főnökei alkalmazni a
kivített, de éppen a czélszerű alkalmazás hiány-
zik: s az mitől a csendes összeidomulás idves
eredményét reméltük, eredményezett a roszt alkal-
mazás miatt zavart úgy az adminisztrációban, mint
az egyéni ügyekben political kérdésben.

A rendeletileg rendszeresített tisztviselősé-
gek hatáskörét, a magyarhontól egészen különböz-
ő rendszerhez szokott erdélyi nép nem érti, sőt
hatáskörüket nem értik a tisztviselők.

Némelylek az új rendszer létesítésével a con-
stitutiók lényegét változtatják, s a magyarhoniak
hivatalos értelmét abban helyeztetik, hogy annak
szolgáibb és zsarolóbb rendszerét alkalmazzák—
pedig ama formákkal az institutiók lényegét fel-
dőlteni nem szabad. — E kor, melly forradalom s
szabadság harcok kora, még az eddigieknél sza-
badabb szellemű kezelést igényel, s ha tudtam
volna, hogy avatlatlan kezek mián, a magyarhoni
rendszer, az erdélyi szabadabb s a magyarhoni-
nál főként a székelyföldön democratissabb institu-
tiók rovására hozatott be, soha e változtatásnak
nem örvendtem volna.

Én úgy hittem, s az is lehetett a kormányzat
célja az egyformásításban, hogy csak a közad-
ministratio legyen egyalaku, de az nem lehetett,
hogy a helyhatósági intézmények élete vagy ha-
lála, illy egyoldalulag, országos vagy bár kormá-
nyl szabályozás nélkül egyes, és új körükben ava-
tatlan tisztviselők szeszélyére bízott volna.

A tisztviselőségek egyformásításában, csak a
közigazgatás organumainak, nélkülözhetetlen egy-
formásítását hiszem főczélunk, melly főként felelős
igazgatás alatt mulhatlan szükséges, hol minden
közrendeletet az illető osztálynak, megértenie
kell, s hol a kormányt megölné teherrel az, ha
mindig a különböző helyhatóságok különböző hi-
vatalnokainak, különböző köréhez kellene alkal-
mazni rendelkezéseit — soha ugyanis hivatalos lap-
ban egyes rendelet nem közölhetetnék, melly iránt
egész országban az illető hivatalnokok felelősek
lehetnének, — mert például a mi a magyarhoni al-
ispányság körébe áttétetik a ministerium által, az
az erdélyi régibb rendszer szerinti alispányság
körébe alkalmazhatatlan, Erdélyben a főispánok
és főbírók kezelvén a közigazgatás azon ágait, na-
gyobbára, mellyeket itt az alispánok kezelnek,
Erdélyben az alispányság, másod, Magyarhonban
első rendű megyei hivatal.

A székely és szász föld pedig egészen máskép
van, még az erdélyi megyéknél is alkalmazhatat-
lanabbul rendezve. Épen ezért én a magyarhoni
rendszer alkalmazását csak a közigazgatás érde-
kében hittem, mint mulhatlanul szükségessé elin-
tézettnek.

És nem tarthatom a magyarhoni forma rend-
szeresítése céljául azt, hogy például az egy sza-
bad néphez legméltóbb kebelbeli intézvényekkel
ollátott székelység, oly bánásmód alá essék csu-
pán a forma kedvéért, melly a magyarhoni eddig
jogtalan s szabad intézvényekkel nem dicseked-
hetett puszták fiaim gyakoroltattott. Egy szóval a
forma a magános jogokat nem semmisítheti meg;

valamint a nép feletti eddigi kebelbeli kezelést a,
nemre nézve terhelőbbé nem teheti. Ez pedig ki-
vihető csak az illetők tudjanak jól különböztetni,
s értsék meg azt hogy a magyarhoni rendhez al-
kalmazásának célja csak a közadministratio egy-
formásítása, nem pedig a már hasznait is meg-
szokott egyszeri jogok fölforgatása.

És ez könnyen is megérthető: például ha azt
mondaná a kormány: az Erdélyi eddigi Derek, Al,
és Fal székek helyett fog minden törvényhatóság-
ban egy hattagu bíróság állittatni, melly az ed-
digi polgári ügyeket látandja el, kétségbe hozná-
e ezen forum a székely örökösödés kérdését, a székely
nótáztatás természetét stb. mellyek a magyarhoni
illyszellemű kérdésektől egészen különbözők, kér-
désen kívül nem; s könnyen megértenők, hogy itt
ugyan a forma változott, de a lényeg nem.

Igy kell értelmezni a tisztviselőségek rend-
szeresítését is, a forma változott; de a helyhatósá-
gok figyeljenek arra, hogy a lényegen botrányosan
ne változtassanak. Kellene pedig a kormánynak
is egy általános rendelkezést küldeni ki illy szel-
lemben.

Nem is fessegetném e tárgyat, ha a magyar-
honi political kezeletnek jövőjét látnám; de an-
nak, melly a nép szolgálai viszonyain alapult, egé-
szen változnia kell épen azért hol ennél jobb in-
tézkedések vannak, azt ne duljuk föl — ne za-
varjuk föl a népet olly rendszerért, mellynek ugy
sincs jövője — alkalmazzuk az új tisztviselői
rendszert a külső formák egyformásítása céljá-
ra; de hagyjuk eddigi rendszerében az egyének
jogait, a mennyiben azok országosan kimondott
ujabb elvekkkel nem ellenkeznek.

A megyei rendszernek, s vele a népfelletti po-
litical kezeletnek ugyanis ujából kell már rendez-
tetni a nemzetgyűlés által, s akkor lesz aztán ide-
je, az egész hazában, nem csak külső formáiban,
de lényegében is teljesen összhangzóvá tenni az
adminisztratiót.

Nem értem azt, hogy a szász törvényhatósá-
gokban miért nem történt az új rendszeresítés s
miért a régi mintára választvák legujabban is
tisztiségei. Avagy ezen népfajjal ezutánra is öríz-
tetjük institutióban s szellemben a magyartól
isolált állapotát. Nem kell ezen fufangos nép
ellenében ám táblalabiraskodni. Ók nem a magyar-
honi németek, nem ez a becsületes nép, melly
kezdetől végig a magyar nemzet szabadsághar-
czában s kétségbeeséseiben osztozott, mégis a
dicsőségből nemzetiségi osztálykot nem kíván,
nem ez a becsületes nép, melly előtt szentebb a
szabadság mint nemzetiségi feltekénység, melly
keblen nemzeti rózsát visel s minden szögletben
a magyart dicséri azt élteti, pedig ő is dicsőségé-
nek osztályosa mind végig, melly nevét naponta
nagyobb számmal magyarosítja el s jogban lélek-
ben magyar akar lenni.

Nem efféle faj ám a szász, ő, midőn leggya-
lázatosabb revolutiója megtörtetett, most sima
hangon beszél; de e sima hang kigyósziszegés,
melly benső gyűlöletét rejti. Nem akar ma is azon
népfaj simulni a nemzethez, barátságot érzeni az
nem tud, csak intriguét, döllyfet vagy szolgálai hu-
nyázkodást. Boszantó valóban csak az is, hogy
ezen népfaj magának mindig nemzetiségi előnyö-
ket akar örzeni, mintha istenérte teremtette

volna ez országot s ők a fegyverrel meghódítottak, a kormánybiztoshoz, sőt mi több a miniszteriumhoz „német“ feliratokat küldenek; akkor midőn nincs szász tisztviselés, mellynek nagyobb része ne értsen magyarul, mert törvénytannulói pályáját minden száznak egy magyar városban kellett végezni, ügyvédi vagy tiszteletbeli megvizsgálását a táblán magyarul tenni le. A ki pedig nem irnokoskodott s át nem ment a törvényes vizsgálaton, nem is lehetett tisztviselő, tiszta így, hogy minden tisztviselőnek tudnia kell magyarul és mégis a szászok meghódították ellenében saját nemzetiségük mellett most is illy aprólékosságban is felekezteskednek, s akarják olly előnyök alapját vetni meg, mellyekkel eddig nem bírtak és épen ők, kiknek ahhoz legkevesebb igényük van, kik pártütők voltak, míg más külünkbeli idegen népek vért izzadtak velünk honunk harcain.

Ne a kell tulzott kegyelet e nép iránt, melly évszázadok óta mindenben ellensége volt a magyarnak, tessék neki alkalmaznia magát a győzedelmes haza institúcióhoz, mellyet ő is őrizett, megtámadott és ha nem tartja elég dicsőségnek a magyar nemzet szabadságának osztályosságát, ha lelke inkább vágy az orosz despotizmus alá, ám keressen magának Siberia pusztaságain szebb hazát, de még itt élni akar, alkalmazza magát az országos érdekekhez, sőt mondanivalóni volna még a nemzetőrsegről, melly Erdélyben szörnyű összezavart állapotban van, a békebírók működéséről, mellyek az urbéri kérdések kényes idégzeteit rázkodtatják némely helyütt. A partialis intézkedésekről, millyen volt eddig a nevelésesen kezelt székely kitelepítés, mellynek kezelése magát az eszmét megutáltatta már is a néppel, kikkel olly furcsa aprileket jártattak, hogy ha leírám, nevetne rajta egész Magyarország, hanem ezekkel most az olvasók türelmét nem fárasztom, csak azt ohajtanám, hogy Erdélyben a katonai hatalom a polgárral ne mystificálja magát, legyen a katonaság nagy a harcok vezérletében s bízzá a polgári intézkedéseket a szakok avatottabb embereire, mert a szabadság küzdelem koszorujá, nem a hatalom feltélen gyakorolhatása, hanem a hon szabadsága. **D o z s a.**

Nyilatkozat.

Pest június 9.

Tetszett B. J. és R. J. kereskedő uraknak engem e lapok 41-dik számában zsarnoknak nevezni. Czáfolatul szolgáljon a tény a maga meztelenségében. Nevezet két ur Nagyváradra akarván utazni egy vidéki fuvarossal az iránt alkuba cseszkednek; a fuvaros 150 frtot kér, az urak neki 125 frtot ígérnek, s így az alku meg nem köthetvén, a két ur eltávozik, hogy majd német fuvarost fogadandnak, pár óra mulva, a két ur visszajön, és más fuvarost valószínűleg nem kapván, a fuvaros által első izben kívánt 150 frtot is meg akarják adni, de már ekkor a fuvaros magát másra határozván, e nagyváradra utra vállalkozni nem akart; mire a szegény vidéki fuvarost a kereskedő urak egy városi poroszló által befogatják, és a város házához kísértetik. Én a dolgot kötelességem szerint megvizsgáltam, és látván, hogy az egység meg nem történt, mert sem foglaló nem adatott a fuvarosnak, sem szóval köztök egység nem történt, a fuvarost az útra nem kényszeríthettem, s ezt a felek előtt is határozatilag kimondtam; mi azonban B. J. és R. J. kereskedő uraknak annyira nem tetszett, hogy már akkori hivatalomba tanusított viseletök komoly megróvást érdemlet volna; később a felek eltávozása után nekem jelentés tételik, hogy

a két kereskedő ur a vidéki fuvaroson erőszakoskodik, és azt ki nem akarják bocsátani, én kimenve a városház kapuja alá, már a nép a kereskedő urak által elkövetett erőszakoskodás miatt csoportosulni kezdett, mire én leginkább azon okból, hogy a népet eloszlassam a nevezett urakat az erőszakos önbíráskodásért az őrszobába utasítottam, de pár percz mulva, mihelyt a nép eloszlott őket hivatalomba hivatván, haza bocsátottam. Tekintélyektől nem félek, de hivatalos állásom tekintélyét is köteles vagyok fenntartani. Az olvasó közönség itéletére bizom azért annak megítélését én vagyok-e a zsarnok, mint B. J. és R. J. urak állítják, vagy ők, kik a szegény vidéki fuvarost a hatóság tudta és rendelete nélkül csupán önkényök szerint először befogatják, és másodsor is rajta jogtalanul erőszakoskodnak.

Pekáry Imre,
városalkapitány.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A hatóság a napi szükségeket figyelemmel kíséri. Nehogy tehát a bérkocsisoknak és fuvarosoknak eddig a mostani körülményekhez képest aránytalan díjal zsarolásokra ürügyül szolgálhasanak, a hatóság f. évi június 15-én 5209. sz. a. kelt határozata nyomán a jelen viszonyokon alapuló díjszabályt következőleg megállapítani elhatározta:

a. Bérkocsis-díj.

	p.	frt.	kr.
1. Egy egész napra ünnepe és hétköznap egyaránt reggeli 7 órától este 9 óráig	6	—	—
2. Fél napra reggeli 7 órától 12-ig	2	30	—
3. „ „ 1 órától este 9 óráig	3	30	—
4. Egy órára	1	—	—
5. Egy órától óránként	—	50	—
6. Fél órára	—	36	—
7. Fél óránál rövidebb időre	—	30	—
8. Az éjjeli díj 50% nagyobb			

b. Fuvar-díj.

1. Két lóval egy napra	4	—	—
2. „ „ fél „	2	—	—
3. Egy lóval egy napra	3	—	—
4. „ „ fél „	1	30	—
5. Két órára két lóval	1	—	—
6. „ „ egy „	—	48	—
7. Kevesebb időre két lóval	—	40	—
8. „ „ egy „	—	30	—

A nap reggeli 6 órától 12 óráig, délután 1 órától 7-ig a fuvarosokra — 9-ig a bérkocsisokra nézve számítottatik, ezen fölül az óraszámra szabott díj jár.

E díjak iránt határozattatik:

1-ször. A megállapított díjak Budapest és Óbuda területére értendők.

2-ször. A Budapesti sorompókon túli hajtásokba azon idő is számítottatik, melly visszajövetelre szükséges.

3-ször. A bérkocsis elinduláskor és megálláskor kívánatra tartozik óráját előmutatni.

4-szer. A bérlő meginduláskor kijelenti, hogy nap, fél nap, vagy óra szerint fizetend.

5-ször. Üggetés a rendes hajtás.

6-ször. Az állomáson levő bérkocsis kívánatra indulni tartozik, s azon mentesség, mintha már megrendelve lenne, érvénytelen, minthogy megrendelést elfogadó bérkocsis a térre ki nem állhat, hanem a megrendelés elfogadásával onnan tüstént távozni köteles.

7-szer. E szabályok kinyomott példányaival minden bérkocsis ellátva legyen.

8-ször. E szabály bármely pontjának átszegője, először a kocsi tulajdonoson a fegyház ré-

szére megveendő 10 pfrttal büntetettik, ismétlés esetében pedig ezenfölül más fegybüntetéssel is illettetik.

Ezen díjszabályzat által a hatóság a jelen szükségek igényeinek eleget tön. Megvárom tehát, mikép az illetők óvakodni fognak a díjszabályzatot túli legcsekélyebb zsarolástól is; mert ez mint rozlelkű s erőszakos család, szigoruan fog büntettetni; és pedig első izben a zsarolt összeg visszaadásán fölül 10 p. frnyi bírsággal, ismétlés esetében pedig a kihágás fokozatához mérendő bebörtönöztetéssel.

Meghagyatik egyszersmind minden kávéosoknak, korcsmárosoknak és vendéglősöknek, hogy ezen díjszabályzatot 10 pft. bírság terhe alatt vendégtermeikben függeszszék föl.

Hogy pedig mindezen intézkedéseknek kellő siker szerzettessék, felhivatik mindenki: hogy törtenendő visszaéléseket azoknak szigoru megfenyítésük végett a városi kapitányi hivatalnak rögtön jelentse be.

Kelt Pesten, 1849-ki június 19-én.

Lombay Imre
városi h. főkapitány.

Hirdetmény.

Tapasztaltatván, hogy a kebelbéli bérkocsisok sebes vágatásaikkal a közönség személyes bátorságát gyakran veszélyeztetik; ennek folytán ezennel közhírré tételik: hogy nem csak a szerencsétlenséget okozó bérkocsisok, hanem azok is, kik az utcákon, főképezek szögleteinél sebes vágatva hajtanak, kemény fenyték alá vonatandnak.

Pesten 1849-ki június 20-án.

Lombay Imre,
városfőkapitány.

25 7—2

Balassovits K.

zongoráit mind vevésre, mind hónapos bérlésre ajánlja. Tára van a vaczi uton Dischér-féle házban 1388. sz. a. 3-ik emeletben.

Egy nevelő,

ki egyszersmind a zongorában vagy franczia nyelvben, ha lehet mind a két szakban alapos oktatást adni képes, kerestetik. Bővebb tudomást szererezhetni Erdősi ügyvéd urnál, Pesten, halpiacson 112-dik sz. a. 2-dik emeletben.

23. 3—2

Főúton (Hochstrasse) 30 szám alatti házban, közel a sétaterhez 4 földszinti és 10 első emeleti szobákból álló ékes lakok, Jakabra részletekbe is kiadandók.

Nemzeti

színház.

Pest, hétfőn, június 25-kén, 1849.

BÁRÓ ÉS BANKÁR.

Eredeti szomorujáték 3 felv. Irta Hugó Károly.

Rendező: Lendvai.

Személyek:

Grauville, bankár — — Szentpéteri.

Adél, neje — — Jókainé.

Mirmont Arthur, báró — — Lendvai.

Szolgák. Történethely: Marsaille.

Kezdeté 7 órakor, vége 9 után.